

anden Menighed ville være istand til at kunne bømme om og til at kunne vælge imellem, hvad de ikke kjende, og hvad de ved et enkelt Møde ikke kunne lære at kjende. Jeg gaaer derfor ud fra den Forudsætning, at Valgmaaden med Hensyn til Præsterne i det Væsentlige maa blive, som den nu er, udgaaende fraoven, og at den Cuur, som skal udgaae nedenfra, fra Menigheden, derfor ogsaa maa blive en Untagelse. Den bliver, saa at sige, Hjælpen, der træder til nedenfra.

Derfor Spørgsmaalet nu forelæa aldeles reent, og uden at der deri var blandet et heelt andet, denne Sag temmelig uvedkommende Spørgsmaal ind i samme, saa vilde jeg sige: Ja, jeg troer, at den Trang, som beviisligt findes rundt omkring i Landet — uagtet den naturligvis ikke kan eller skal statistisk godtgjøres fra Sogn til Sogn — kan tilfredsstilles nedenfra, fra Menigheden selv, ad en anden og mere naturlig Wei end den, der er foreslaaet gennem det foreliggende og lignende Lovforslag. Jeg troer, og jeg vil ibetmindste henkaste det Spørgsmaal, om man ikke ogsaa maatte finde, at det vilde være en naturligere Løsning af Sagen, hvis det tillodes enhver Menighed — hvad der, naar det kommer til Stykket, ganske vist vilde sige en vis given Minoritet i Menigheden, være sig et vist bestemt Antal eller en vis Kvotabeel af den, hvilket maatte rette sig efter de forskjellige Sognes Størrelse —, efterat den havde prøvet og kjendt sin Præst, f. Ex. ibetmindste i eet Aar, og efter at den forgjæves havde henvendt sig til det høiere Tilshyn, for at see, hvorvidt der ikke fra dets Side kunde gjøres Noget for at afhjælpe det Savn, som Menigheden eller, om man vil, Minoriteten i Menigheden følte overfor Præsten, da selv at bestikke sig en Capellan i Sognet, saaledes at Sognebaandet ikke derved blev løst, og saa at ikke noget af de Brud fandt Sted, som der her er Tale om. Jeg vil henstille dette Spørgsmaal; jeg troer, at man ad denne Wei bedre vilde kunne løse og tilfredsstille en heel Deel af den Trang, som det er Staten fuldstændigt umulig ovenfra at tilfredsstille. Sagen foreligger imidlertid ikke reen og ublandet. Ved Siden af den almindelige Trang, som trænger til og kræver Til-

fredsstillelse, foreligger der et ganske enkelt, eiendommeligt Tilfælde, som vi dog bør fæste Blikket vel paa, for at see, hvad vi lære deraf. Der er forekommet det Tilfælde, som den foregaaende ærede Taler ogsaa drøede ved, at en Præst, en anerkjendt dygtig Præst i Folketirken, som i ingen Troes Retning afveg fra Folketirkens Lære, af politiske Grunde er bleven afflediget. Og hvad er der saa videre skeet efter det? Der er skeet det, at Præsten svarede: „Ja, min Præstegaard og min Kirke forlader jeg, men min Menighed forlader jeg ikke, hvis Menigheden vil blive hos mig“. Og hvad svarede Menigheden? Den svarede: „Ja, I kunne tage Præstegaarden og Kirken bort fra Præsten, men vi blive ved Præsten“. Hvad lære vi nu af dette Exempel? Jeg troer, at vi lære ikke saa ganske Lidt, naar vi ville lukke vore Øine op. Det Første, vi lære, er aabenbart det, at Kirkens Embedsmænd, at Præsterne i en ganske anden Forstand ere Statens Embedsmænd end hvilkeshvem helst andre Embedsmænd, thi et saadant Forhold som det, der her er indtraadt, kunde dog aldrig finde Sted med Hensyn til nogen anden Art af Statens Embedsmænd. Og hvad lære vi endvidere, naar vi see paa denne Sag? Det, at den Skævhed, som er fremkommet derved, at en Mand med sin Menighed, eller, lad os hellere dvæle ved Menigheden, at en Menighed hverken staaer i Folketirken eller udenfor Folketirken ved at blive bestaaende fra Aar til Aar, har draget saadanne Følger efter sig, en saadan Bevægelse og Røre, at Regjeringen selv er bleven i allerhøieste Grad betænkelig og har meent, at der var en Nødvendighed for at faae denne Sag endt. Men hvorledes kan denne Sag endes? Ja, vi forhandlede jo Sagen issor, og der blev dengang talt om, hvorvidt den kunde ordnes ad administrativ Wei. Jeg fatter imidlertid ikke, hvorledes et saa indgribende Spørgsmaal i Kirken som det, at tillade kirkelige Trimenigheder at bestaae ved Siden af de andre Menigheder, kan ordnes ad administrativ Wei. Hverken den foregaaende eller den nærværende Kirkeminister har jo heller meent at kunne inklude sig derpaa. Der var derimod en anden Wei, man kunde gaae, og det var at ordne denne Sag ved et særligt